

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор навчально-наукового
інституту міжнародних
відносин ім. Б.Д. Гаврилишина
Ірина ІВАЩУК

2023

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректора з
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Порівняльна політологія»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність – 052 «Політологія»
освітньо-професійна програма – « Міжнародні та регіональні політичні
комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	4	7	40	38	5	12	85	180		7
Заочна	4	10	8	4			168	180		11

31.08.2023
[Signature]

Тернопіль – ЗУНУ – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол №10 від 24.06.2020 р.

Робочу програму склав: доцент кафедри політології та філософії ЗУНУ, доц., канд. політ. н., Томахів В.Я.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії протокол №1 від 28.08.23 р.

Завідувач кафедри,
доктор філософських наук, професор Тетяна ЧОЛАЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія», протокол №1 від 29.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
д-р політ наук, професор Олег РУДАКЕВИЧ

Гарант ОП Володимир ТОМАХІВ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Порівняльна політологія”**

1. Опис дисципліни “Порівняльна політологія”

Дисципліна “Порівняльна політологія”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6	галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни Нормативна Мова навчання Українська мова
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність 052 «Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна – 10</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 40</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна – 38</i> <i>Заочна – 4</i>
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота: <i>Денна – 63</i> <i>Тренінг, КПЗ – 12</i> <i>Заочна – 144</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 5</i>
Тижневих годин – 10 , з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Порівняльна політологія»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Порівняльна політологія» є розкриття сутності і змісту основних тенденцій розвитку національних політичних систем в порівняльному аспекті та напрацювання механізмів адекватної оцінки національних політичних інститутів в форматі порівняльного аналізу.

2.2. Завдання лекційних занять полягає у тому, щоб ознайомити студентів із основним понятійно-категоріальним апаратом порівняльної політології, методологією порівняльного аналізу, висвітлення проблематики та наукового інструментарію порівняльної політології, особливостями процесів, що відбуваються у політичних системах провідних демократичних європейських державах.

Завдання практичних занять полягає у тому, щоб сформувати у студентів на основі теоретичного матеріалу, поданого на лекціях та в процесі самостійного освоєння програмного матеріалу знання про методологію порівняльного аналізу та наукового інструментарію порівняльної політології, виробити навички із застосування набутих теоретичних знань для використання їх в своїй професійній та громадській діяльності та наукових дослідженнях.

2.3 Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Порівняльна політологія» для студентів спеціальності 052 «Політологія».

- Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
- Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Передумовами для опрацювання курсу «Порівняльна політологія» є вивчення таких дисциплін як «Загальна теорія політики», «Етнополітологія», «Історія українських та зарубіжних політичних вчень» «Політична еліта та лідерство», «Політичні системи та режими», «Політична культура та ідеологія».

2.5. Результати навчання.

- Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
- Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
- Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

- Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
- Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
- Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

3. Програма навчальної дисципліни «Порівняльна політологія»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основні засади порівняльної політології

Тема 1. Етапи становлення порівняльної політології.

Перший етап. Арістотель. Полібій. Макіавеллі. Монтеск'є. Історицизм. Політичний еволюціонізм. «Паралельні» порівняльні дослідження. Другий етап. Формальні (конфігуративні) дослідження. Регіональні дослідження. Інституційно-функціональні дослідження. Третій етап. Г. Лассуелл, Т. Парсонс, Е. Шилз, Г. Алмонд, Д. Істон, К. Дойч. Стан сучасної порівняльної політології: кризи росту, теорія раціонального вибору і неоінституціоналізм.

Тема 2. Теоретичні підходи порівняльної політології

Предмет порівняльної політології. Структура порівняльної політології. Базові поняття політичного аналізу. Порівняльний аналіз політики і державного управління. Характер порівняльної політології. Межі предмета порівняльної політології. Мета порівняльного дослідження. Критерії порівняльного дослідження

Тема 3. Методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів.

Базові поняття політичного аналізу: влада, політика, держава, основні політологічні концепції. Специфіка застосування порівняльного методу в порівняльній політології. Кроснаціональне порівняння. Проблема порівнюваності в порівняльній політології. Стратегія «найбільшої подібності». Проблема ціннісної нейтральності та об'єктивності.

Тема 4. Політичні мережі та порівняльна політологія

Основні школи, які використовують мережу в якості методології дослідження політики. Англосаксонська школа. Концепція політичних

мереж і її протиставлення плюралістичному і корпоративному підходам. (Род Редис, Девід Марш). Німецька школа про мережу в політиці, як сучасну форму державного управління, відмінну від ієрархії та ринку (Т. Берцель).

Тема 5. Політичні системи в порівняльній політології

Трактування політичної системи у сучасній політології. Типологічний аналіз. Види типології політичних систем. Лінійні типології політичних систем. Координатні типології політичних систем. Типології перехідних політичних систем. Фактори, що впливають на політичну систему: географічний, соціально-економічний, культурний

Тема 6. Соціополітичні поділи у провідних демократичних державах.

Еволюція концепції соціополітичного поділу. Соціально-економічна основа соціополітичних поділів. Етномовна основа соціополітичних поділів. Феномен міграції до країн Західної Європи як підстава формування нового соціополітичного поділу. Релігійна основа соціополітичних поділів. Територіальна основа соціополітичних поділів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Порівняльний аналіз інститутів політичної системи суспільства.

Тема 7. Основні моделі державного устрою в сучасних політичних системах

Модифікація традиційних федерацій в умовах глобалізації. Перехід частини з них від одного федеративного типу до іншого. Ідеї побудови міждержавних союзів на принципах федерації. Сучасні федерації в світі. Рівні федералізму, автономії та централізму. Політичні та інші інститути на рівні федерації. Інститути взаємодії суб'єктів федерації. Федералізм і політичні режими.

Тема 8. Інститут глави держави у сучасних політичних системах

Сутність поняття та обсяг повноважень монархів як глав держав у сучасних державах. Особливості монархій Західної Європи. Сучасні монархії Сходу. Інститут президентства: історія та сучасність. Повноваження президента в залежності від форми державного устрою та правління.

Тема 9. Парламентаризм у порівняльному аналізі.

Особливості парламентаризму в історії світу. Становлення парламентаризму в історії країн Західної Європи. Чинники формування парламентаризму. Моделі парламентаризму. Основні принципи розподілу повноважень між парламентами та президентством. Особливості бікамералізму

Тема 10. Виконавча влада як об'єкт порівняльних досліджень.

Порівняльний характер формування уряду у політичних системах країн світу. Сутність поняття «кабінет» як уряд у країнах Західної Європи. Моністичний та дуалістичний типи виконавчої влади. Партиї та технократичні уряди або не партійні. Коаліційні уряди. Уряд більшості та меншості. Стабільність уряду. Індикатори змін в уряді.

Тема 11. Групи інтересів та політичні партії як об'єкт порівняльного дослідження.

Роль партій в постіндустріальному, постмодерному світі. Емпіричний аналіз партійних систем. Особливості сучасних партійних систем країн Західної Європи та СНД. Групи інтересів як агенти публічної політики. Особливості становлення групової політики. Моделі лобіювання та особливості законодавства щодо політичного лобіювання. Лобіювання та корупція. Особливості функцій груп інтересів та політичних партій. Моделі групової політики (неолібералізм, некорпоративізм та традиціоналізм)

Тема 12. Виборчі системи у порівняльних дослідженнях

Вивчення виборчих систем напрям сучасної порівняльної політології. Оцінка ефективності виборчих систем, якісний аналіз, порівняння виборчих систем з партійними, характер впливу виборчих систем на електоральну поведінку. Електоральна компаративістика, місце електоральної компаративістики в порівняльній політології, вимір виборчих систем, виборець та виборча система, партії та виборчі системи. Електоральний процес як частина демократичного процесу. Участь громадян у політичному житті країн Західної Європи.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни „Порівняльна політологія”
денна форма навчання**

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПОЛІТОЛОГІЇ						
Тема 1. Етапи становлення порівняльної політології.	2	2	7		6	Поточне опитування
Тема 2. Теоретичні підходи порівняльної політології	2	2	7	1		
Тема 3. Методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів.	2	2	7	1		
Тема 4. Політичні мережі та порівняльна політологія	2	2	7	1		
Тема 5. Політичні системи в порівняльній політології	4	4	7			
Тема 6. Соціополітичні поділи у провідних демократичних державах	4	4	7			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТІВ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ.						
Тема 7 Основні моделі державного устрою в сучасних політичних	4	4	7	1	6	Поточне опитування

системах						вання
Тема 8. Інститут глави держави у сучасних політичних системах	4	4	7			
Тема 9. Парламентаризм у порівняльному у аналізі.	4	4	7	1		
Тема 10. Виконавча влада як об'єкт порівняльних досліджень	4	4	8			
Тема 11. Групи інтересів та політичні партії як об'єкт порівняльного дослідження.	4	4	7			
Тема 12. Вибірчі системи у порівняльних дослідженнях	4	2	7			
Разом	40	38	85	5	12	

**Структура залікового кредиту дисципліни „Порівняльна політологія”
заочна форма навчання**

Змістові модулі і теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПОЛІТОЛОГІЇ			
Тема 1. Етапи становлення порівняльної політології.	1	1	14
Тема 2. Теоретичні підходи порівняльної політології	1	1	14
Тема 3. Методологічні засади порівняльного аналізу політичних	1		14

інститутів.			
Тема 4. Політичні мережі та порівняльна політологія			14
Тема 5. Політичні системи в порівняльній політології	1		14
Тема 6. Соціополітичні поділи у провідних демократичних державах			14
Тема 7 Основні моделі державного устрою в сучасних політичних системах	1		14
Тема 8. Інститут глави держави у сучасних політичних системах	1	1	14
Тема 9. Парламентаризм у порівняльному аналізі.	1	1	14
Тема 10. Виконавча влада як об'єкт порівняльних досліджень	1		14
Тема 11. Групи інтересів та політичні партії як об'єкт порівняльного дослідження.			14
Тема 12. Виборчі системи у порівняльних дослідженнях			14
Разом	8	4	168

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття №1

Тема : Етапи становлення порівняльної політології.

Мета: Розкрити особливості предмету, категоріального апарату порівняльної політології. Проаналізувати основні етапи формування порівняльних політичних досліджень.

Питання для обговорення:

1. Історичні етапи формування порівняльних політичних досліджень.
2. Другий етап порівняльних політологічних досліджень та його зміст.

3. Третій етап порівняльних політологічних досліджень. Стан сучасної порівняльної політології:

Практичне заняття №2

Тема: Теоретичні підходи порівняльної політології

Мета: Розкрити основні теоретичні підходи порівняльної політології. Визначити мету, характер, межі предмета порівняльної політології.

Питання для обговорення:

1. Предмет та структура порівняльної політології
2. Порівняльний аналіз політики і державного управління.
3. Основні критерії порівняльного дослідження

Практичне заняття №3

Тема: Методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів.

Мета: Розкрити базові поняття порівняльного політичного аналізу та його специфіку. Проаналізувати основні проблеми при застосуванні порівняльних політичних досліджень.

Питання для обговорення:

1. Базові поняття політичного аналізу Специфіка застосування порівняльного методу в порівняльній політології..
2. Кроснаціональне порівняння та проблема порівнюваності в порівняльній політології
3. Стратегія «найбільшої подібності» та проблема ціннісної нейтральності та об'єктивності.

Практичне заняття №4

Тема : Політичні мережі та порівняльна політологія

Мета: З'ясувати сутність змісту поняття «політичні мережі» як методології дослідження політики. Проаналізувати основні світові школи, які використовують мережу в якості методології дослідження політики.

Питання для обговорення:

1. Основні школи, які використовують мережу в якості методології дослідження політики.
2. Концепція політичних мереж і її протиставлення плюралістичному і корпоративному підходам.
3. Німецька школа про мережу в політиці.

Практичне заняття №5

Тема : Політичні системи в порівняльній політології

Мета: Розкрити політичну систему як механізм організації політичного життя суспільства. Проаналізувати її структуру, функції, типологію, основні тенденції функціонування в сучасному світі та в Україні.

Питання для обговорення:

1. Трактування політичної системи у сучасній політології. Типологічний аналіз.
2. Види типології політичних систем.
3. Фактори впливу на політичну систему (географічний, історичний соціально-економічний, культурний).

Практичне заняття №6

Тема : Соціополітичні поділи у провідних демократичних державах.

Мета: Проаналізувати сутність концепції соціополітичного поділу та його основ. Показати соціально-економічні зміни наприкінці ХХ ст. як підстава формування нових соціальних груп в країнах Західної Європи.

Питання для обговорення:

1. Концепції соціополітичного поділу. Соціально-економічна основа соціополітичних поділів.
2. Етномовна основа соціополітичних поділів.
3. Релігійна та територіальна основа соціополітичних поділів.
4. Феномен міграції до країн Західної Європи як підстава формування нового соціополітичного поділу.

Практичне заняття №7

Тема: Основні моделі державного устрою в сучасних політичних системах

Мета: Розглянути сутність федерацій як форм держави в порівняльному аспекті. Розкрити особливість функціонування політичних інститутів в умовах федерації. З'ясувати взаємовплив федералізму і політичного режиму.

Питання для обговорення:

1. Сучасні федерації та їх модифікація в умовах глобалізації.
2. Політичні інститути сучасних федерацій.
3. Федералізм і політичні режими.

Практичне заняття №8

Тема : Інститут глави держави у сучасних політичних системах

Мета: Розкрити сутність політичного інституту глави держави. З'ясувати його зміст, місце та роль в процесах прийняття та впровадження політичних рішень в залежності від форми державного устрою, правління, політичного режиму.

Питання для обговорення:

1. Поняття глави держави та його функції. Сучасні монархії.
2. Інститут президентства: історія та сучасність.
3. Повноваження президента в залежності від форми державного устрою та правління.

Практичне заняття №9

Тема : Парламентаризм у порівняльному аналізі.

Мета: Розкрити історію та основні моделі парламентаризму в світі. Проаналізувати основні принципи розподілу повноважень між парламентами та президентством, особливості бікамералізму.

Питання для обговорення:

1. Становлення парламентаризму в історії країн Західної Європи. Особливості парламентаризму в історії світу.
2. Чинники та моделі формування парламентаризму.
3. Основні принципи розподілу повноважень між парламентами та президентством. Особливості бікамералізму.
4. Особливості формування та функціонування парламенту Європейського Союзу.

Практичне заняття №10

Тема: Виконавча влада як об'єкт порівняльних досліджень.

Мета: Розкрити порівняльний характер формування уряду у політичних системах країн світу. Проаналізувати основні типи урядів в національних політичних системах та індикатори стабільності урядів.

Питання для обговорення:

1. Порівняльний характер формування уряду у національних політичних системах.
2. Основні типи урядів в національних політичних системах.
3. Індикатори стабільності в урядах.

Практичне заняття №11

Тема: Групи інтересів та політичні партії як об'єкт порівняльного дослідження.

Мета: Розкрити роль політичних партій в сучасному світі. Проаналізувати особливості сучасних партійних систем провідних демократичних країн та держав пострадянського простору. Розглянути сучасні моделі політичного лобіювання.

Питання для обговорення:

1. Роль партій в постіндустріальному, постмодерному світі.
2. Емпіричний аналіз партійних систем. Особливості сучасних партійних систем.
3. Групи інтересів як агенти публічної політики. Моделі лобіювання та особливості законодавства щодо політичного лобіювання.

Практичне заняття №12

Тема : Виборчі системи у порівняльних дослідженнях

Мета: З'ясувати сутність, зміст, електоральна компаративістика та її місце в порівняльній політології. Розкрити електоральний процес як частину

демократичного процесу. Проаналізувати особливості участі громадян у сучасному політичному житті країн Західної Європи та в Україні

Питання для обговорення:

1. Вивчення виборчих систем як один із пріоритетних напрямків сучасної порівняльної політології.
2. Електоральна компаративістика та її місце в порівняльній політології,
3. Електоральний процес як частина демократичного процесу. Участь громадян у політичному житті країн Західної Європи та в Україні.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни „Порівняльна політологія” виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з „Загальної теорії політики”. КПЗ оформляється у відповідності до встановлених вимог.

КПЗ повинен містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:

- назву університету;
- назву кафедри;
- назву навчальної дисципліни;
- номер академічної групи;
- дату подачі РГР викладачеві на перевірку - день, місяць, рік.

2. Зміст.

3. Вступ. Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут же вказують мету й завдання дослідження.

4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам роботи.

5. Висновки. У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. Список літератури. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення відбувається в такому порядку

- використана література (у т. ч. періодична);
- література на іноземних мовах;
- Інтернет джерела з обов'язковою позначкою, яка інформація міститься на цьому сайті (порталі). Не припустиме посилання пошуків на сайти.

7. Вимоги до оформлення. Шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, лівє - 25 мм, правє - 15 мм.

Взірець варіанту КПЗу

«Традиційні праві партії в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз».

Тематика КПЗ

1. Президентська форма правління : досвід країн Латинської Америки.
2. Президентська форма правління: досвід США та Росії.
3. Напівпрезидентська форма правління : досвід Франції і України.
4. Напівпрезидентська форма правління : досвід Польщі і України.
5. Напівпрезидентська форма правління : досвід Франції, Австрії і Ірландії.
6. Типи парламентської форми правління : порівняльний аналіз.

7. Спільне та особливе федеральних та обласних держав (ФРН та Іспанія).
8. Порівняльна характеристика квазіконфедеративних держав Європи.
9. Партії «нових лівих» в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз.
10. Антиглобалістські організації в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
11. Традиційні праві партії в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз.
12. Нові праві партії Австрії і Франції: порівняльний аналіз.
13. Нові праві партії в Нідерландах та Данії : порівняльний аналіз.
14. Міграційний чинник в політичному житті країн Західної Європи : порівняльний аналіз.
15. Уряди меншості в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
16. Опозиція щодо однопартійних урядів в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
17. Опозиція щодо урядів меншості в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
18. Інститут дострокових виборів в країнах Західної Європи : порівняльний аналіз.
19. Інститут президента за парламентської форми правління : порівняльний аналіз.
20. Формування урядової коаліції : порівняльний аналіз досвіду Польщі та України.
21. Загальнонаціональний виборчий округ : порівняльний аналіз досвіду застосування.
22. Системи закритих виборчих списків у країнах Західної Європи : порівняльний аналіз досвіду застосування.
23. Імперативний мандат : порівняльний аналіз досвіду застосування.
24. Традиційний і новий авторитаризм : порівняльний аналіз Радянського Союзу 70-80х рр. та сучасної Росії.
25. Порівняльний аналіз політичних систем Веймарської республіки та сучасної України.
26. Громадські організації сучасної України та Польщі : порівняльний аналіз.
27. Порівняльний аналіз досвіду застосування інституту загальнонаціонального референдуму в країнах Західної Європи.
28. Інститут омбудсмена в країнах західної Європи : порівняльний аналіз.
29. Інститут довіри і недовіри уряду : порівняльний аналіз досвіду застосування.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика
1	Місце порівняльного методу в соціальних науках.
2	Значення нового інституціоналізму в розвитку порівняльної політології
3	Основні напрямки сучасного неоінституціоналізму.
4	Соціоподіли в сучасних демократичних країнах
5	Особливості парламентської форми правління в країнах з багатопартійною системою
6	Напівпрезидентська форма правління і загрози авторитаризму
7	Канцлерська форма як окремий випадок парламентської форми правління.
8	Особливість позиції монарха як глави держави в європейських державах.
9	Особливості формування та функціонування парламенту Європейського Союзу
10	Президент як глава уряду за президентської форми правління.
11	Історичні особливості позиції глави уряду в європейських країнах
12	Електоральні особливості в провідних демократичних країнах Європи

8. Тренінг з дисципліни «Порівняльна політологія»

Тренінг (training) – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання поставлених завдань в одному із видів діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train - виховувати, навчати) – комплекс вправ для пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

- a. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- b. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил у вигляді таблиць, бланків документів.
- c. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- d. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгів:

1. Інтелектуальна гра «Дебати» на тему «**Війна на Донбасі : соціополітичний поділ чи агресія Росії?**»
2. Інноваційна гра на тему: «**Шляхи та способи «європеїзації» політичної системи в Україні**».

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «**Порівняльна політологія**» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Порівняльна політологія**» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час заняття (6	1. Усне опитування під час заняття (6	1. Написання КППЗ, яке включає вибір	1. Відповідь на 2 питання , кожне з яких

тем по 10 балів = 60 балів) 2. Письмова робота = 40 балів	тем по 10 балів = 60 балів) 2. Письмова робота = 40 балів	теми, складання плану, написання роботи = 70 балів . 2. Захист КППЗ = 30 балів	= 40 балам, а у підсумку = 80 балів 2.Розв'язання 10 тестів по 2 бали кожний = 20 балів.
---	---	---	---

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM</i> ;	1-12
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-12
3	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: <i>MS Office</i>	1-12
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення (<i>Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox</i>)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Методичні вказівки для вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна політологія» / Томахів В.Я. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 27 с.
2. Москалюк М.Ф. Порівняльна політологія: Навчально-методичний посібник для студентів. Івано-Франківськ: ЛІК, 2018. 75с.
3. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи. Львів: Вид.центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 391 с.
4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2018. 392 с.

5. Романюк А. Становлення порівняльної політології та головні особливості методу порівняльних досліджень // Збірник наукових праць «Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку». Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». Вип.16. 2005. С.15-21.
6. Романюк А.С. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи. Навчально-методичний посібник. Львів, ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 62 с.
7. Томахів В.Я. Загальна теорія політики: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2020. 212 с.
8. Ткач О.І. Еволюція порівняльної політології: історичні періоди // Вісник Київського національного університету: філософія і політологія. 2018. №49.С35-46.
9. Przeworski Adam. Is the Science of Comparative Politics Possible? Department of Politics, New York University. 2018.
10. Anderson C.J., Blais A., Bowler S., Donovan T., Listhaug O. Losers' Consent: Elections and Democratic Legitimacy. Oxford University Press, 2005. 235 p.
11. Boix C., Stokes S.C. The Oxford Handbook of Comparative Politics. Oxford University Press, 2007.
12. Coppedge Michale. Democratization and Research Methods. The Methodology of Comparative Politics Cambridge: Cambridge University Press, 2018. 357 p.
13. Costello Rory, Robinson Neil. Comparative European Politics: Distinctive Democracies, Common Challenges Oxford University Press, 2020. 142 p.
14. Dalton Russell, Powell Bingham, Strøm Kaare. Comparative politics today: a world view 11th edition. Boston: Pearson, 2019 768 p.
15. Kesselman Mark, Krieger Joel, Joseph William. Introduction to Comparative Politics: Political Challenges and Changing Agendas 8th Edition. Cengage Learning, 2018. 744 p.
16. Lichbach Mark Irving, Zuckerman Alan S. (Ed.). Comparative Politics: Rationality, Culture, and Structure Second Edition. Cambridge University Press, . 520 p.
17. Lijphart A. Comparative Politics and Comparative Method. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/550402/>
18. Magstadt Thomas M. Nations and Governments. Comparative Politics in Regional Perspective. 6th ed. Wadsworth, Cengage Learning, 2018. 627 p.
19. McCormick John. Comparative Politics in Transition. 6th edition. Cengage Learning, 2019. 656 p.
20. Orvis Stephen Walter, Drogus Carol Ann. Introducing Comparative Politics: Concepts and Cases in Context Textbook. 5th edition. SAGE Publications, 2020. 648 p.

Додаткова література

21. Гантінгтон Семюель. Політичний порядок у мінливих суспільствах./ пер. з англ. Тарас Цимбал. Київ: Наш формат, 2020, 448 с.
22. Литвин В. Великі коаліції у контексті коаліційних урядів більшості : концептуалізація, політичні причини та наслідки на прикладі парламентських демократій у Європі / Віталій Литвин, Анатолій Романюк // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2013. – № 2 (64). С. 473–504.
23. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу /За загальн.ред. В.Бакірова, М.Сазонова. Х.:ХНУ ім.. В.Н.Каразіна, 2018.576 с.
24. Романюк А. Інститут прем'єр-міністра в країнах Західної Європи // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Збірник наукових праць. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». 2018, № 18. С.184 – 189

25. Романюк А. С., Литвин В. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи : монографія / А. С. Романюк, В. С. Литвин. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 548 с.
26. Романюк А. Соціополітичний поділ «нової політики» в країнах Західної Європи // Політологічний вісник. Зб-к наук. праць. К.: «ІНТАС», 2017. Вип.27. С.239-253.
27. Романюк А. Типологія урядових кабінетів в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз // Вісник Львівського університету. Серія : Філософські науки. 2007. Вип. 10. С.235 – 244.
28. Романюк А. Уряди меншості у системі урядів країн Західної Європи // Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини. 2006. Вип.17. С.88 - 94.
29. Саидов А.Х. Национальные парламенты мира: Энцикл. справ. М.: Волтерс Клувер, 2005. 720 с.
30. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія : Дослідження структур, мотивів і результатів / Джованні Сарторі. К. : АртЕк, 2018. 224 с

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-ресурси за дисципліною політологія (www.eprints.kname.edu.ua/5463/)
2. Політика - Вікіпедія (www.uk.wikipedia.org/wiki/Політика)
3. Політологія – Вікіпедія (www.uk.wikipedia.org/wiki/Портал)
4. Політологія: електронний каталог www.ecatalog.mk.ua/.../cgiirbis_64.exe?
5. Політологія: Електронний підручник (www.knuba.edu.ua/doc/politic/polit_sys.pdf)
6. Політологія: Онлайн –бібліотека (www.nbu.gov.ua/webnavigator/politics)
7. Політологія:Мультимедійний підручник (www.naiu.kiev.ua/books/mnp)
8. Сайт альманаху «Грані» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.grani.org.ua/>
9. Сайт журналу «Віче» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/>
10. Сайт журналу «Нова парадигма» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.novaparadigma.org.ua/>
11. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ipiend.gov.ua/>
12. Сайт наукового вісника «Гілея» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gileya.org.ua/>
13. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>
14. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua/>
15. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua/>
16. Сайт Українського центру політичного менеджменту – <http://www.politik.org.ua>
17. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.
18. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ucers.org>.
19. Дослідження стану свободи в світі («Дім свободи») <http://www.freedomhouse.org>
20. Дослідження громадської думки «Єврбарометр» <http://europa.eu.int/comm/dg10/epo/polls.html>
21. Довідник по країнам світу ЦРУ www.cia.gov/cia/publications/factbook
22. European Journal of Political Research <http://www.wkap.nl/prod/j/0304-4130>
23. Comparative Politics <http://web.gc.cuny.edu/jcp/index.htm> Comparative Political Studies <http://www.sagepub.co.uk>
24. European Journal of Political Research <http://www.wkap.nl/prod/j/0304-4130>

25. The Journal of Politics, Texas University
<http://www.utexas.edu/utpress/journals/jjop.html>
26. World Politics, Princeton University http://muse.jhu.edu/journals/world_politics/
27. Political Science, Stanford University <http://polisci.annualreviews.org/>
28. American Political Science Review, Michigan University <http://www.ssc.msu.edu/~apsr/>
29. The Journal of Conflict Resolution, Yale University
<http://www.yale.edu/unsy/jcrhome1.htm>
30. Electoral Studies <http://www.psci.unt.edu/es/index.htm>
31. Democratisation <http://www.frankcass.com/jnls/index2.htm>
32. Journal of Democracy <http://www.journalofdemocracy.org/jod.htm>